

Brancheplan

Duurzaam Verpakken

Cosmetica

Was- en reinigingsmiddelen

Nederlandse Cosmetica Vereniging

Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten

Nederlandse Cosmetica Vereniging
Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten

Postbus 914
3700 AX Zeist

Waterigeweg 31
3703 CM Zeist

T : 030 604 94 80
@ : info@ncv-cosmetica.nl | nvz@nvz.nl

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	De branche: cosmetica en was- en reinigingsmiddelen.....	5
2.1.	De markt in Nederland	5
2.2.	Werkgelegenheid	5
2.3.	Branchevertegenwoordiging	6
2.4.	Rol van de brancheverenigingen	6
2.5.	Leden en hun internationale beslisstructuur	7
3.	Verpakken: functies en eisen	8
3.1.	Definitie soorten verpakking	8
3.2.	Wetgeving.....	8
3.3.	Functies van verpakkingen	9
4.	Verpakkingen in historisch perspectief	11
4.1.	Convenant verpakkingen.....	11
4.2.	Resultaten verleden	12
4.3.	Uitgelicht: de impact van compact.....	13
5.	Heden en toekomst	14
5.1.	Trends en ontwikkelingen	16
5.2.	Grondstoffenefficiëntie en circulaire economie	17
5.3.	Voorbeelden recente marktintroducties.....	18
5.4.	Circulaire economie als leidraad voor huidige inspanningen	24
5.5.	Uitgelicht: zelfregulering in de branche	25
6.	Doelstellingen duurzaam verpakken periode 2015-2018	26
6.1.	Generieke doelstellingen.....	28
6.2.	Specifieke doelstellingen.....	30
6.3.	Onderzoeksthema's.....	33
7.	Implementatie	35
7.1.	Implementatie generieke doelstellingen	36
7.2.	Implementatie specifieke doelstellingen	39
7.3.	Implementatie onderzoeksthema's	43
8.	Monitoring.....	44
9.	Bijlagen	46
9.1.	Ledenlijsten	46
9.2.	Wetgeving relevant voor verpakkingen NCV-producten	46

9.3. Wetgeving relevant voor verpakkingen NVZ-producten.....	46
9.4. AISE Charter for Sustainable Cleaning.....	46

1. Inleiding

De Nederlandse Cosmetica Vereniging (NCV) en de Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten (NVZ) hebben gezamenlijk een plan opgesteld voor de cosmetica- en zeepbranche (hierna te noemen 'de branche') voor de verdere verduurzaming van verpakkingen. Het plan is een logisch vervolg op eerdere ontwikkelingen en past binnen een proces dat reeds jaren geleden is ingezet.

Dit brancheplan geeft invulling aan de Raamovereenkomst Verpakkingen II¹, dat in 2012 door het verpakkende bedrijfsleven is ondertekend. Hoewel de branche geen ondertekenaar is van de raamovereenkomst, past het verduurzamen van verpakkingen binnen het streven van de branche naar een circulaire economie.

De branche wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan leden waaronder enkele grote multinationale ondernemingen. Dit zijn internationale koplopers op het gebied van duurzaamheid, met veel aandacht voor en onderzoek naar de verduurzaming van producten en verpakkingen.

Aan de hand van 'best practices' van deze grote leden zijn er doelstellingen geformuleerd, die naar verwachting alle leden de kans bieden om het continue proces van verduurzaming van verpakkingen te versnellen.

Met dit brancheplan willen wij hieraan een bijdrage leveren.

Dr. Ir. R.T.H. van Welie,
Directeur NCV

Dr. J.A.S.J. Razenberg
Directeur NVZ

¹<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/convenanten/2012/06/29/raamovereenkomst-tussen-ienm-het-verpakkende-bedrijfsleven-en-de-vng-over-de-aanpak-van-de-dossiers-verpakkingen-en-zwerfafval-voor-de-jaren-2013-t-m-2022.html>

2. De branche: cosmetica en was- en reinigingsmiddelen

De producten van de branche hebben een belangrijke (maatschappelijke) functie. Hygiëne en verzorging, zowel persoonlijk als van de leefomgeving, zijn essentiële voorwaarden voor een goed functionerende en duurzame samenleving. Een goede hygiëne is essentieel bij het voorkómen van (verspreiding van) ziektes. Bovendien dragen een schone leefomgeving en een verzorgd lichaam bij aan het welzijn en zelfvertrouwen van mensen.

Cosmetica en was- en reinigingsmiddelen zijn zogenaamde ‘fast moving consumer goods’ (FMCG), goederen die een korte doorlooptijd hebben in het winkelschap. Om de consument te helpen een keuze te maken, is productinformatie op de verpakking belangrijk. Zo zijn er producten voor dagelijks gebruik, zoals tandpasta en afwasmiddel, maar ook voor meer specifieke toepassingen, zoals anti-zonnebrandproducten en gootsteenontstopper. De producten worden door vele verschillende doelgroepen gebruikt en toegepast, van consument tot schoonmaker, kapper en zorgprofessional, van de thuisomgeving tot in de industrie. Daarnaast is de branche sterk innovatiegedreven: door innovaties op het gebied van formuleringen en verpakkingen veranderen productportfolio's continue.

2.1. De markt in Nederland

De Nederlandse markt voor cosmetica en was- en reinigingsmiddelen was in 2014 goed voor een totale omzet van 3,3 miljard euro. Binnen deze markt zijn geuren (bijvoorbeeld parfums), textielwasmiddelen (bijvoorbeeld vloeibaar wasmiddel) en lichaamsverzorging (bijvoorbeeld hydraterende bodycrèmes) de grootste deelmarkten met omzetten van rond respectievelijk 465, 450 en 425 miljoen euro. De overige deelmarkten zijn: bad- en doucheproducten, decoratieve cosmetica, deodorant, haarverzorging, mondverzorging, scheerproducten, zeep, zonnecosmetica, afwasmiddel (zowel hand als machine), schoonmaakmiddel en onderhoudsproducten. Het grootste deel van de omzet wordt gegenereerd door internationale bedrijven

2.2. Werkgelegenheid

In Nederland bieden de cosmetica en was- en reinigingsmiddelenindustrie zowel direct als indirect werkgelegenheid. Direct bij de diverse bedrijven die soms groot, maar vaker klein (MKB) en zelfs eenmansbedrijven zijn. Er zijn typische salesorganisaties en ook productiebedrijven. In Nederland is de afgelopen tientallen jaren het aantal productiebedrijven afgenomen. Volgens Cosmetics Europe² (de Europese koepelorganisatie) werkten er in Europa in 2014 140.000 mensen voor de cosmeticaïndustrie. In de was- en reinigingsmiddelenindustrie werken, volgens cijfers van de A.I.S.E.³, in Europa ongeveer 42.000 mensen.

² De Europese koepelvereniging voor de cosmeticaïndustrie (<https://cosmeticseurope.eu/>)

³ International Association for Soaps, Detergents and Maintenance Products (www.aise.eu), de Europese koepelvereniging voor de was- en reinigingsmiddelenindustrie

2.3. Branchevertegenwoordiging

De branche wordt vertegenwoordigd door de Nederlandse Cosmetica Vereniging (NCV) en de Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten (NVZ).

De NCV is de brancheorganisatie van fabrikanten en importeurs van producten voor de persoonlijke verzorging, zoals shampoo, tandpasta, deodorant, zonnecosmetica, make-up en parfum.

Leden zijn:

- fabrikanten en importeurs van cosmetica (reguliere leden);
- associatieve leden: groot- en detailhandel en inkoopcombinaties, detailhandels die in de winkel alleen cosmetica van eigen merk(en) verkopen en toeleveranciers die actief zijn in de technische consultancy en dienstverlening, waaronder contactlaboratoria.

De NVZ is de brancheorganisatie van fabrikanten en importeurs van was-, reinigings- en onderhouds- en desinfectiemiddelen. Dit zijn producten zoals handafwasmiddel, textielwasmiddel, wasverzachter, meubelwas, vaatwasmiddel en desinfectiemiddel die voor zowel voor de particuliere als professionele markt bestemd zijn.

Leden zijn:

- fabrikanten en importeurs van was-, reinigings- en onderhoudsmiddelen (reguliere leden);
- associatieve leden: toeleveranciers van de industrie.

N.b. Dit plan heeft betrekking op reguliere NCV- en NVZ-leden die consumentenproducten op de markt brengen.

2.4. Rol van de brancheverenigingen

NCV en NVZ behartigen elk de gezamenlijke belangen van de aangesloten leden. Dit gebeurt door middel van beleidsontwikkeling, lobby en overleg met relevante partijen uit alle delen van de samenleving. Denk hierbij aan de (rijks)overheid, inspectiediensten, kennisinstituten, universiteiten, antifgifcentra, medisch specialisten, non-gouvernementele organisaties, werkgevers- en werknemersorganisaties, consumentenorganisaties en branches in de keten. De Nederlandse branche wordt door beide verenigingen op Europees niveau vertegenwoordigd in de Europese koepelorganisaties, Cosmetics Europe (cosmetica) en AISE (was- en reinigingsmiddelen).

Bij de belangenbehartiging worden nagestreefd:

- Vrijheid van het op de markt brengen van producten en behoud van concurrentie;
- Veiligheid van producten;
- Vertrouwen in de branche.

De verenigingen ondersteunen hun leden bij het voldoen aan en implementeren van Europese en nationale wetgeving en beleidsmatige maatregelen vanuit de overheid. De verenigingsbureaus voorzien de leden via nieuwsbrieven, circulaires, websites, voorlichtingsbijeenkomsten, cursussen en seminars van voor hen relevante en actuele informatie. Daarnaast kunnen leden advies op maat krijgen. Omgekeerd voorzien de leden de verenigingsbureaus van informatie over bepaalde onderwerpen. Verder fungeren de verenigingen als een platform voor uitwisseling van technische kennis, innovaties en duurzaamheidsinitiatieven (zoals het opstellen van dit brancheverduurzamingsplan).

2.5. Leden en hun internationale beslisstructuur

De NCV en NVZ hebben samen ongeveer 150 leden. Hiervan zijn 80% kleine tot middelgrote ondernemingen en 20% grote (vaak multinationale) ondernemingen. Een aantal bedrijven is lid van beide verenigingen. De 20% multinationale ondernemingen vertegenwoordigen ongeveer 90% van de omzet in de Nederlandse markt. Het grootste productievolume wordt buiten Nederland gerealiseerd, door dezelfde multinationale ondernemingen. Ook de meeste Europese hoofdkantoren van de multinationale ondernemingen zijn gevestigd buiten Nederland. Beslissingen ten aanzien van product-verpakkingscombinaties worden centraal, vaak buiten Nederland, genomen. Product-verpakkingscombinaties worden voor heel Europa centraal gekozen en ingekocht. Dit betekent dat in heel Europa producten in het schap staan, op basis van dezelfde verpakking en etikettering, die voldoen aan dezelfde (Europese) wet- en regelgeving. Separate, nationale verpakkingseisen zijn voor bedrijven vanwege sourcing, logistiek en inpasbaarheid in het productieproces erg complex en zeer kostbaar. Daarbij is de Nederlandse markt vaak te klein om aparte Stock Keeping Units (SKU) aan te houden.

3. Verpakken: functies en eisen

Verpakken is essentieel voor de branche. Een geschikte verpakking zorgt voor het beschermen van de inhoud, een veilig transport, presentatie op de schappen en aflevering van producten op de plaats waar ze gebruikt worden. Ook is de verpakking belangrijk om de consument te voorzien van informatie, omdat deze belangrijke details bevat over het product, de dosering, en de gebruiks- en veiligheidsaanwijzingen. En tenslotte: de verpakking moet de consument aanspreken, passen bij wat de fabrikant wil uitstralen (imago) en bij voorkeur een grote aantrekkingskracht uitoefenen.

3.1. Definitie soorten verpakking

Binnen de branche zijn verschillende interpretaties van wat als primaire, secundaire en tertiaire verpakking wordt gezien. In dit plan worden deze termen als volgt gedefinieerd:

- **Primaire verpakking**
De verpakking waarin het product zit dat direct aan de consument wordt verkocht (consumenteneenheid). Dit kan een meervoudige verpakking betreffen waarbij het product (lees 'inhoud') niet in direct contact staat met de verpakking die in het schap staat.
- **Secundaire verpakking**
De verpakking waarin meerdere consumenteneenheden zitten – deze verpakking wordt gebruikt voor transport en opslag.
- **Tertiaire verpakking**
De verpakking waarin meerdere secundaire verpakkingen gebundeld worden om als geheel te worden getransporteerd en opgeslagen.

3.2. Wetgeving

Voor verpakkingen van cosmetica zijn de Verpakkingsafvalrichtlijn (Besluit beheer verpakkingen 2014) waarin de essentiële eisen zijn omschreven, de Cosmeticaverordening, de REACH-verordening⁴, het ADR⁵ en de Aerosolrichtlijn van toepassing. Voor verpakkingen van was- en reinigingsmiddelen zijn hiernaast ook nog eisen vanuit de CLP-verordening⁶ en Detergentenverordening van toepassing.

In bijlagen 9.2 en 9.3 is een overzicht opgenomen van wetgevingen die specifiek voor de verpakkingen van de producten van de branche gelden.

De Europese Commissie werkt aan een 'Circular Economy Package'⁷, een pakket maatregelen om de economie in de EU meer circulair te maken. Dit pakket voorziet onder meer in wijzigingen aan de Verpakkingsafvalrichtlijn. Deze wijzigingen kunnen een grote impact hebben op de duurzaamheidsstrategie van bedrijven waardoor zij in de toekomst andere keuzes maken ten aanzien van het verduurzamen van verpakkingen.

⁴ Registratie, evaluatie en autorisatie van chemicaliën

⁵ Europees verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg

⁶ Indeling, etikettering en verpakken van stoffen en mengsels

⁷Zie voor meer informatie de website van de EC:

http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

3.3. Functies van verpakkingen

Bij cosmetica is de verpakking onderdeel van de beleving van een product. Bij was- en reinigingsmiddelen bepalen de functie en het doel van het product in sterke mate de verpakking.

De functies van verpakkingen zijn:

- **Bescherming**

Vanaf het moment van verpakken bij productie tot het moment dat de koper het product volledig verbruikt heeft, moet de verpakking onbeschadigd blijven. De primaire verpakking is daarbij het belangrijkste. Beschadiging van de primaire verpakking kan er toe leiden dat het product gaat lekken en/of bederven. De algemene (productveiligheid en) chemische regelgeving stelt dat een verpakking niet mag lekken. Daarom mogen beschadigde verpakkingen niet verkocht worden. Secundaire en tertiaire verpakkingen zijn belangrijk om het product te beschermen tijdens transport, in het magazijn en/of in de winkel. De eisen waaraan deze verpakkingen moeten voldoen worden veelal voorgeschreven door het ADR.

- **Informatie**

Op de verpakking wordt productinformatie gegeven, zoals een gebruiksaanwijzing, ingrediëntendeclaratie, wettelijk verplichte veiligheidsinformatie, batchnummer, houdbaarheidsaanduiding en waarschuwingen.

- **Houdbaarheid**

De juiste verpakking zorgt ervoor dat het product goed beschermd is tegen invloeden van buitenaf, en zo lang mogelijk bewaard kan blijven en te gebruiken is. Om te voorkomen dat consumenten in de winkel het product al kunnen openen waardoor de houdbaarheid nadelig wordt beïnvloed, zijn producten soms voorzien van een extra verpakking.

- **Gebruiksgemak**

Het product moet in een praktische verpakking zitten zodat de consument het makkelijk, zorgvuldig en juist kan doseren en gebruiken voor de beoogde toepassing. Een crème kan bijvoorbeeld verpakt worden in een potje of in een pompje: deze verpakkingsvormen bieden elk hun specifieke voordelen. De overwegingen om een potje te gebruiken zijn bijvoorbeeld het makkelijk bij een product kunnen en geheel op kunnen gebruiken van het product. Een pompje geeft besmetting van het product weer minder kans en zorgt dat het product goed te doseren is.

- **Retaileisen**

Voor de handel is het belangrijk dat de producten praktisch, aantrekkelijk en passend in het schap gepresenteerd kunnen worden en eventueel in het magazijn opgeslagen. Sommige verpakkingen zijn aangepast in verband met diefstalpreventie.

- **Uitstraling/marketing**

Een verpakking dient een consument aan te spreken. Het wordt ingezet als reclame-uiting met als doel de aandacht van de consument te trekken door middel van kleur, vormgeving of anderszins. Voor de consument wordt het product makkelijker te onderscheiden en hoeft er niet te veel tijd besteed te worden aan het zoeken. De verpakking is een integraal onderdeel van het product en mede bepalend voor de waarde die het product voor de afnemers vertegenwoordigt. Daarnaast geldt voor veel productcategorieën zoals shampoos of douchegels dat ze in dezelfde verpakkingstypen (kunststof fles) zitten. Bij deze producten speelt het etiket een belangrijke rol in het onderscheidend vermogen.

- **Technische eisen**

Producten worden geformuleerd en samengesteld voor een bepaald doel. Voor dat doel worden specifieke ingrediënten gebruikt. Bepaalde producten kunnen gevoeliger zijn voor beschadiging door bacteriegroei of zuurstof. Niet alle soorten verpakkingsmaterialen kunnen voor elk type product worden gebruikt: producten kunnen bepaalde soorten verpakkingsmateriaal aantasten of er kan migratie van stoffen uit de verpakking naar het product plaatsvinden. De samenstelling van het product bepaalt dus mede welke verpakking daarvoor geschikt is. Daarnaast worden in veel producten oppervlakte-actieve stoffen gebruikt waardoor een vloeibaar product kan gaan schuimen. Het schuimen van een product maakt dat bij het afvullen een verpakking niet volledig kan worden gevuld. De vorm en het materiaal van de verpakking dienen dusdanig ontworpen te zijn om de kans hierop te minimaliseren.

Voor was- en reinigingsmiddelen geldt nog een aanvullende eis ten aanzien van de verpakking:

- **Veiligheid van beoogde en niet-beoogde gebruikers**

De chemische regelgeving schrijft voor dat de verpakking zodanig moet zijn ontworpen dat ongewenste blootstelling zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Naast etiketteringsvoorschriften voor veilig gebruik, is de verpakking belangrijk om niet-beoogde gebruikers ervan te weerhouden het product te gebruiken. Een bekend voorbeeld hiervan is de kinderveilige sluiting op gootsteenontstopper.

4. Verpakkingen in historisch perspectief

4.1. Convenant verpakkingen

Verpakkingen en verpakkingsafval hebben de voortdurende aandacht, zowel van individuele bedrijven als op brancheniveau. Dit heeft geleid tot een continu proces van opmerkelijke, grotere en kleinere verbeteringen. Verpakkingsinnovaties voltrekken zich vaak onzichtbaar omdat het verbeteringen zijn die hand in hand gaan met andere, meer zichtbaar gemaakte verbeteringen. Innovaties van secundaire en tertiaire verpakkingen zijn nog minder zichtbaar voor de consument omdat deze met name in het logistieke traject van productielocatie naar verkooppunt worden gebruikt.

Verpakkingsinnovaties zijn een vast onderdeel van de innovaties van de branche: productsamenstelling en verpakking vormen een eenheid, en samen brengen ze de gewenste werking van een product. Vanaf 1993 hebben de leden als branche deelgenomen aan respectievelijk Convenant I (1991), II (1997) en III (2002) tot deze laatste afliep in 2006. De branche heeft in die periode samen met haar leden een actieve rol gespeeld in het convenant. Maatregelen zijn genomen om de milieubelasting te verminderen zoals het reduceren van verpakkingsmateriaal (dunnere flessen, dunner karton, een blister van papier of karton in plaats van kunststof). In 2006 trad het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton (het Verpakkingenbesluit) in werking, in 2008 aangevuld met een verpakkingenbelasting. Voor haar leden had de branche daarin een voorlichtende rol.

Tijdens het convenant verpakkingen zijn navulsystemen in Nederland geïntroduceerd, maar geen succes geworden. Door de chemische regelgeving zijn er restricties op dit soort verpakkingen. Het navulkarton voor bijvoorbeeld wasverzachters zou te veel gaan lijken op levensmiddelenverpakkingen. Daarnaast speelde de geringe consumentenacceptatie een rol.

4.2. Resultaten verleden

De resultaten uit het verleden zijn in de volgende grotere trends samen te vatten:

- Voor verpakkingen wordt (per functionele eenheid) steeds minder materiaal gebruikt (preventie; primaire, secundaire en tertiaire verpakking)
- Bij het ontwerpen van (nieuwe) product-verpakkingscombinaties heeft de fabrikant te allen tijde het verminderen van de milieubelasting voor ogen (direct of elders in de productie- of gebruiksketen)
- Voor kunststof verpakkingen is er een toename in het gebruik van gerecycled materiaal (secundaire en tertiaire verpakkingen). In ontwikkelde markten is recycling van PET en het hergebruik van recycled-PET (rPET) in verpakkingen de standaard. Het gebruik van rPP en rPE is sterk in ontwikkeling
- Bij de keuze van het verpakkingsmateriaal en het ontwerp van de verpakking krijgt efficiënte recycling steeds meer prioriteit (zie ook **Kunststof dispensers**)
- Introducties van meermalige verpakkingssystemen (retoursystemen) voor cosmetica waren niet succesvol
- Het weglaten van verpakking (geen omdoos) is geïntroduceerd met de statube voor tandpasta (1994). De huidige trend is weer een omdoos om de tandpastatube, vaak ingegeven door minder of ander materiaalgebruik voor de tube ten faveure van karton bij de omdoos
- Op productielocaties wordt verpakkingsafval gescheiden en aangeboden voor recycling
- Bedrijven hebben tot doel om verpakkingsafval bij productie tot nul terug te brengen of te beperken tot herbruikbare materialen

4.3. Uitgelicht: de impact van compact

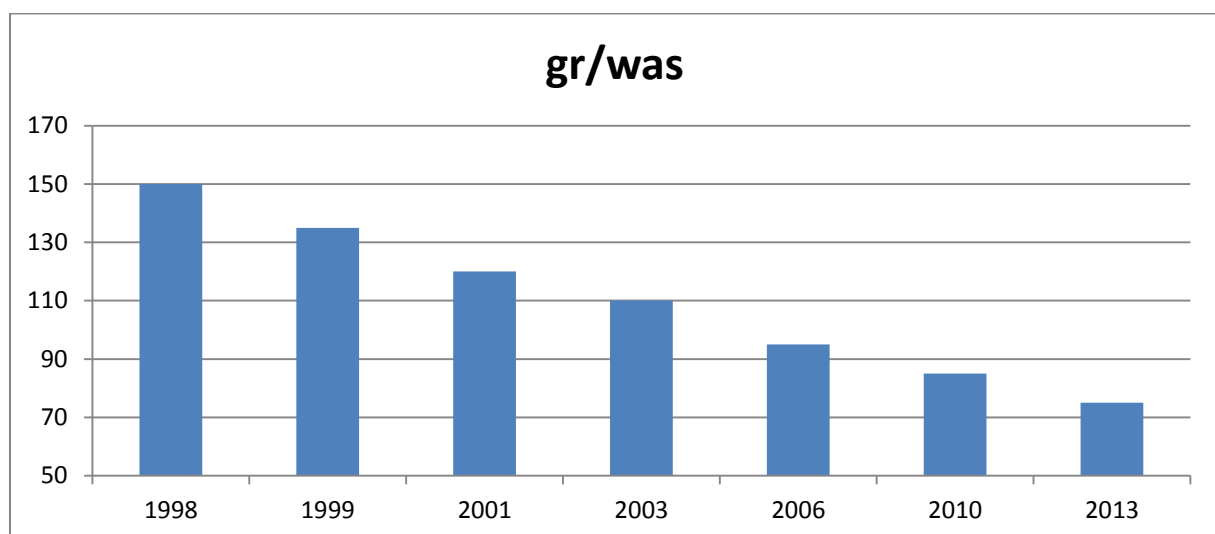
Eén van de grootste successen uit het convenant verpakkingen is de concentratie van producten. Dit heeft een sterke reductie van het gebruik van verpakkingsmateriaal, maar ook energie en transport opgeleverd. Concentratie betreft het meer geconcentreerd maken van wasmiddelen. Op deze manier wordt het formaat en het gewicht van het product kleiner, terwijl het product net zo effectief blijft. Daarnaast heeft er een stapsgewijze verschuiving plaatsgevonden van poedervormige naar vloeibare wasmiddelen. Uit de jaren negentig/begin tweeduizend dateert de eerste concentratieslag, waarbij de dosering per wasbeurt van 150 mL naar 110 mL is gegaan. Dit heeft een enorme besparing van verpakkingsmateriaal opgeleverd.

Vloeibare wasmiddelen zijn de laatste vijf jaar verder geconcentreerd, waarbij de dosering nogmaals is gehalveerd. Slechts één dopje wasmiddel (van 75 mL naar 35 mL) volstaat voor een hele was. Hierdoor zijn op kunststof, karton, water- en energieverbruik verdere besparingen gerealiseerd tijdens zowel de productie, het verpakkingsproces als het transport. Overigens zit er een grens aan de mate van concentratie, omdat verdere concentratie een negatieve invloed heeft op de stabiliteit en veiligheid van producten. Verpakkingsinnovaties waarbij de blootstelling aan het product geminimaliseerd wordt, dragen bij aan verdere concentratie door bijvoorbeeld het gebruik van een wateroplosbare film waarin een functionele hoeveelheid wasmiddel wordt verpakt. Daarmee behoort ook overdosering tot het verleden.

Geconcentreerde wasmiddelen:

- Verbruiken minder energie bij de productie
- Hebben minder grondstoffen nodig (per dosering)
- Gebruiken minder verpakkingsmateriaal
- Nemen minder ruimte in bij transport en opslag

Concentratie van textielwasmiddelen is exemplarisch voor het streven van de branche naar verdere verduurzaming binnen een circulaire economie.

Figuur 1: Gemiddelde wasmiddeldosering per was in West-Europa. In Nederland zijn wasmiddelen beschikbaar die slechts 35 gram wasmiddel per wasbeurt vereisen. Bron: AISE

5. Heden en toekomst

Product- en verpakkingsinnovaties zijn belangrijk voor het succes van de branche. Vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) streven bedrijven onder andere naar het verminderen van de milieudruk binnen een product-verpakkingscombinatie. De huidige trend van voortdurende verbetering van product-verpakkingscombinaties vormt ook voor de toekomst het pad van innovatie. De branche wil de in het verleden door bedrijven ontwikkelde aanpak ook binnen de raamovereenkomst voortzetten. Een proces van constant verbeteren met duurzaamheid als pijler. Hierin wordt breed in de keten gezocht naar verbeteropties. Een betere houdbaarheid, minder productverlies, betere gebruiksvoorlichting voor efficiënt gebruik en vele andere facetten vormen onderdeel van de brede afweging binnen de industrie.

Deze denkwijze past in de brede maatschappelijke ontwikkeling dat de samenleving naar een circulaire economie moet overschakelen. Bedrijven zijn daarom constant op zoek naar manieren om verder te verduurzamen. Niet alleen de verpakkingen, maar juist holistisch en steeds meer ketengericht zodat innovaties elkaar kunnen versterken en versnellen.

De branche heeft als doel om in 2020 meer te verpakken volgens principes van de circulaire economie. Om meer circulariteit te bewerkstelligen is het van belang om zowel de recyclebaarheid van verpakkingen als het aandeel hergebruikt en gerecycled materiaal in de verpakkingen te maximaliseren. Enerzijds vergt dit inspanningen van alle bedrijven in de branche om binnen de eigen bedrijfsvoering de verpakkingen te verbeteren. Anderzijds vraagt dit om nauwe samenwerking binnen en buiten de branche om de technische mogelijkheden voor zowel recycling als het gebruik van gerecycled materiaal te vergroten. De branchevereniging wil de ontwikkeling naar een circulaire economie stimuleren en faciliteren door: het actief verspreiden van kennis, het organiseren van haar leden op het verpakkingendossier, het intensiveren van contacten onderling en de samenwerking met externe partijen. Jaarlijks worden door de branche meerdere bijeenkomsten over duurzaam ondernemen gehouden. Doel van deze bijeenkomsten is om de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid met de leden te delen en ze te motiveren om deze ook in hun eigen bedrijfsvoering toe te gaan passen. De branche faciliteert het 'leren van elkaar'. Daarnaast heeft de branche een ledennieuwsbrief waarmee de leden elke maand geïnformeerd worden over relevante zaken. Informatie over verpakkingen en duurzaamheid zijn belangrijke, regelmatig terugkerende onderwerpen. Aan bijvoorbeeld de essentiële eisen is meerdere keren aandacht besteed.

Een belangrijk aandachtspunt voor de branche is het betrekken van het MKB. Verscheidene multinationale ondernemingen binnen de branche hebben al vergaande initiatieven op het gebied van het verduurzamen van verpakkingen. Een constatering van de branchevereniging is echter dat dit nog niet vanzelfsprekend is voor de meeste MKB bedrijven. Een belangrijk doel voor de branche is dat het verduurzamen van verpakkingen over tien jaar vanzelfsprekend is en systematisch meegewogen wordt in besluitvormingsprocessen van zowel de multinationale bedrijven als binnen het MKB.

In 2014 is de branche partner geworden van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland (MVO-NL). Met dit partnerschap wil de branche een verbindende rol innemen tussen MVO-experts en haar leden. De branche wil haar netwerk en kennis uitbreiden, waarmee zij haar leden kan ondersteunen op verschillende gebieden van MVO. Hiermee kan de branche handvatten ontwikkelen

waarmee haar leden hun eigen invulling kunnen geven aan MVO. Denk hierbij aan het laten zien van voorbeelden en kennisuitwisseling faciliteren. Hieruit kunnen onverwachte maar innovatieve samenwerkingsverbanden ontstaan doordat partijen uit verschillende industrieën samen worden gebracht.

Verscheidene leden van de NVZ nemen deel aan het Charter for Sustainable Cleaning, een vrijwillig duurzaamheidsinitiatief van de Europese was- en reinigingsmiddelenindustrie dat onder meer stimuleert om product-verpakkingscombinaties te verduurzamen (zie hoofdstuk 5.5).

5.1. Trends en ontwikkelingen

De vraag naar grondstoffen groeit en zal naar verwachting de komende decennia verder toenemen. Dit ten gevolge van verschillende mondiale economische, maatschappelijke, en sociale ontwikkelingen waarvan de kern als volgt kan worden samengevat: een toename van de gemiddelde materiële welvaart per persoon gecombineerd met een toename van het aantal personen. Deze toenemende vraag én de eindigheid en onzekerheid rondom de beschikbaarheid van diverse grondstoffen kunnen leiden tot schaarste en prijsschommelingen. Deze vormen een bedreiging voor de mondiale economie op de kortere termijn, en daarmee ook voor de leden van de branche. Om de impact van prijsschommelingen beperkt te houden, is het reduceren van het gebruik van eindige grondstoffen vereist. Verpakkingen spelen een belangrijke rol daarin.

Op de Nederlandse markt spelen hiernaast andere sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. De belangrijkste ontwikkelingen voor de branche zijn:

- Vergrijzing
- Verkleining van huishoudens
- Digitalisering
- Globalisering
- Toegenomen aandacht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid

Deze ontwikkelingen zullen verschillende gevolgen hebben en hoe deze zich zullen manifesteren, valt niet te voorzien. Ten aanzien van verpakkingen is de verwachting binnen de branches dat door de verkleining van de huishoudens er meer vraag ontstaat naar verantwoorde verpakkingen in kleinere verpakkingshoeveelheden. Door de digitalisering zullen verpakkingen worden aangepast om zowel via internet als via traditionele winkels te kunnen worden verkocht. De toegenomen aandacht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid zal zich onder andere vertalen in het transparanter maken van de milieubelasting van producten. Bij het vaststellen van deze milieubelasting moet ook rekening gehouden worden met het gebruik van het product om een volledig beeld te krijgen. Binnen de branche worden richtlijnen ontwikkeld voor het maken van Product Environmental Footprints (PEF).

Naaste economische, maatschappelijke, en sociale ontwikkelingen spelen ook technologische ontwikkelingen een bepalende rol voor de toekomst van verpakkingen. Wereldwijd wordt geïnvesteerd in technologische oplossingen voor grondstoffenschaarste en het ontwikkelen van (biologische) hernieuwbare materialen. Ook de multinationals binnen de branches spelen hierin een belangrijke rol. Een voorbeeld daarvan is deelname van één van de leden van de branche aan het internationale 'Plant PET Technology Collaborative' (een samenwerking met onder andere multinationals uit de food, automotive en kledingindustrie). Zie ook onderzoeksthema **Biobased**. Deze samenwerking investeert om de ontwikkeling van hernieuwbaar PET te versnellen.

Bij de ontwikkelingen rond biobased materiaal moet worden aangetekend dat deze nooit ten koste mogen gaan van landbouwareaal voor de voedselvoorziening noch mag leiden tot ontbossing om landbouwareaal te creëren.

5.2. Grondstoffenefficiëntie en circulaire economie

Deze trends en ontwikkelingen worden breed herkend binnen de branche, en veel leden hebben strategieën gedefinieerd om hiermee om te gaan. Het heersende handelingsperspectief daarbij was tot voor kort voornamelijk om de hoeveelheid toegepaste ('virgin') grondstoffen per eenheid product te reduceren (reduce). Uit interviews met leden van de branche als onderdeel van het proces om te komen tot dit brancheplan bleek dat dit perspectief veel heeft gebracht, maar dat de grenzen op basis van bestaande kennis bijna zijn bereikt.

Koplopers in de branche zoeken nu de samenwerking met koplopers in andere branches (zie voorbeeld in hoofdstuk 5.1) en overheden om zich meer op andere handelingsperspectieven te richten: het gebruik van hernieuwbare grondstoffen (renew), het gebruik van gerecyclede grondstoffen (recycle) en het hergebruik van functionele eenheden (reuse).

Deze handelingsperspectieven komen samen in het begrip circulaire economie dat snel stijgt op de agenda. Nederland⁸ definieert het begrip als volgt:

“De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd.”

Zoals eerder benoemd heeft de branche het doel om in 2020 meer te verpakken volgens circulaire principes. De branche denkt dat het streven naar een circulaire economie naast milieuvoordelen ook economische kansen biedt voor haar leden door het behoud van afzetmarkt, sterkere relaties met leveranciers door innovatie, kostenverlagingen en door het inspelen op veranderende consumentenvoorkeuren.

⁸ <http://www.mvonderland.nl/circulaire-economie/wat-is-de-circulaire-economie>

5.3. Voorbeelden recente marktintroducties

De industrie is al jaren actief met innovaties op het gebied van verpakkingen. Hieronder volgt een aantal recente voorbeelden van duurzame innovaties.

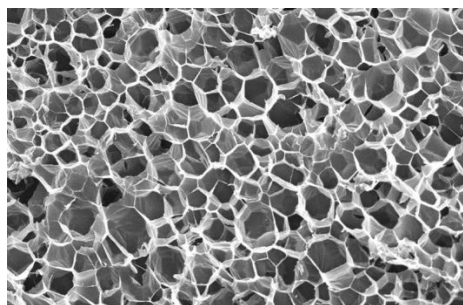

Figuur 2: De Dove Men+ Care-deodorant is significant gereduceerd terwijl deze even lang meegaat. Bron: Unilever.

Unilever heeft het 'normale' formaat deodorant kleiner gemaakt, een 'compressed deodorant'. Door onderdelen van de spuitkop te veranderen wordt 50% minder drijfgas gebruikt om evenveel werkzame ingrediënten te verstuiven als de normale spuitbus. Een compressed deodorant bevat 20% minder aluminium dan de normale deodorant. Daarnaast is het formaat van de deodorant klein genoeg om mee te nemen als handbagage in het vliegtuig.

Figuur 3: Het gebruik van kunststof in de Dove-flessen is met 15% gereduceerd met behulp van Mucell-technologie. Bron: Unilever.

Figuur 4: Mucell-technologie onder de elektronenmicroscop. Door minuscule poriën te creëren in het kunststof met behulp van lucht kan het gewicht in kunststof gereduceerd worden.

In samenwerking met externe technologie-experts Mucell en Alpla heeft Unilever Mucell-technologie toepasbaar gemaakt voor in zijn producten. Door lucht te blazen in het kunststof tijdens productie kan hetzelfde volume worden gecreëerd met 15% minder kunststof. De Dove-flessen zijn de eerste die met deze technologie uitgerust worden.

Figuur 5: Door concentratie van het wasmiddel kan er tot 50% minder verpakkingsmateriaal worden gebruikt. *Bron: Unilever.*

Unilever heeft zijn Robijn-wasmiddelen geconcentreerd. Hierdoor kan met 35 mL in plaats van 70 mL wasmiddel even schoon worden gewassen. Voor hetzelfde aantal wasbeurten is minder product en dus minder verpakking (tot 50%) nodig.

Figuur 6: Het gewicht van de crèmedispenser van de Olay Total Effects is met meer dan 15% gereduceerd. *Bron: Procter & Gamble.*

Procter & Gamble heeft een nieuwe dispenser uitgebracht voor de Olay Total Effects-lijn. Door het aantal onderdelen in de dispenser te verminderen, wordt minder materiaal gebruikt. Daarnaast zijn de wanden van de dispenser dunner gemaakt. Beide veranderingen hebben ervoor gezorgd dat het gewicht van de verpakking met meer dan 15% gereduceerd is.

Figuur 7: De fles van de Pantene Nature Fusion is voor 45% gemaakt van hernieuwbaar materiaal. Bron: Procter & Gamble.

Procter & Gamble heeft de fles van Pantene Nature Fusion voor 45% uit hernieuwbaar materiaal gemaakt. Door het gebruik van kunststof afgeleid van suikerriet is er tot 70% minder grondstoffen uit traditionele bronnen nodig dan voor regulier kunststof.

Figuur 8: Voor de fles en dop is een reductie tot 14% kunststof gerealiseerd. Bron: Procter & Gamble.

Procter & Gamble heeft de Ariel Excel Gel ontwikkeld met duurzaamheid als uitgangspunt. Doordat de gel dikker is dan een normaal vloeibaar wasmiddel, kan er tot 20% minder wasmiddel gebruikt worden voor hetzelfde resultaat. Daarnaast is er tot 14% minder kunststof nodig voor de verpakking ten opzichte van het normale Ariel-wasmiddel.

Figuur 9: De verduurzaamde aerosolen van Fa. Bron: Henkel Beauty Care.

Henkel is in zijn aerosolen van primair naar secundair (deels gerecycled) aluminium gegaan. Hierdoor is een reductie in carbon foot print gerealiseerd door de reductie van de energie-intensieve productie van aluminium en een gewichtsreductie tot 10% van de aerosolbus.

Figuur 10: Per wasbeurt reduceren Persil Duo-Caps het gebruik van verpakkingsmateriaal tot 70%. Bron: Henkel.

Persil wasmiddel wordt gescheiden in twee compartimenten aangeleverd in een wateroplosbare folie. Hierdoor hoeft de consument niet meer zelf te doseren en wordt per wasbeurt tot 70% minder verpakking gebruikt ten opzichte van het “normale” vloeibare wasmiddel. Daarnaast blijft er geen wasmiddel achter in de verpakking.

Figuur 11: Het gewicht van de totale tube is met 40% gereduceerd. Bron: L'Oréal.

L'Oréal heeft in samenwerking met een van zijn verpakingsleveranciers een tube ontwikkeld waar de dop direct op aangesloten kan worden. Doordat de tube geen kop heeft, kan de dop van de tube ook kleiner worden gemaakt. Daarnaast heeft de tube dunnere wanden gekregen waardoor deze makkelijker (uit) te knijpen is. Al deze reducties hebben een gewichtsbesparing van 40% opgeleverd.

Figuur 12: Het herontwerpen van de NIVEA Body-fles heeft tot meerdere verduurzamingen geleid. Bron: Beiersdorf.

Beiersdorf heeft zijn NIVEA Body-lijn opnieuw ontworpen waarbij op onder andere verpakingsgebied vele verbeteringen zijn doorgevoerd. Dit heeft er onder meer toe geleid dat al het verpakingsmateriaal recyclebaar is. Daarnaast is er een reductie van 15% kunststof voor de fles gerealiseerd. En tenslotte kunnen door de vorm van de nieuwe fles meer producten op een transportpallet worden gestapeld.

Figuur 13: Vogue heeft deo sprays geïntroduceerd met de milieubewuste PCD-technologie. Bron: Remark Groep.

De Remark Groep heeft onder meer bij het merk Vogue Women een nieuw spray-systeem laten ontwikkelen door Airopack. Hierdoor worden cosmeticaproducten gedreven op perslucht in plaats van drijfgas. Met dit nieuwe verpakkingssysteem wordt 74% CO₂ en 42% energie bespaard.

Figuur 14: De fles van Ajax allesreiniger is gemaakt van 60% gerecycled kunststof. Bron: Colgate-Palmolive.

Colgate-Palmolive heeft de Ajax-reinigingslijn op vele punten verduurzaamd. Zo is onder meer de reiniger meer geconcentreerd dan voorheen. Hierdoor zijn er meer wasbeurten per fles mogelijk. Daarnaast bestaat de fles tot 60% uit gerecycled kunststof.

5.4. Circulaire economie als leidraad voor huidige inspanningen

Een zo duurzaam mogelijk ontworpen product-verpakkingscombinatie draagt direct bij aan het efficiënter omgaan met, langer in de keten houden van en hergebruiken van grondstoffen en zoeken naar alternatieve materialen. De verdere verduurzaming van de verpakkingen in de branche draagt zo bij aan een circulaire economie.

Vanuit de visie op een circulaire economie wil de branche haar verpakkingen verduurzamen door een combinatie van 'reduce, reuse, recycle en renew':

- **Reduce**
Efficiëntere product-verpakkingscombinaties door onder meer een lager gewicht en verdere compactering van producten
- **Reuse**
Meer hergebruik van verpakkingen
- **Recycle**
Verbeteren van recyclebaarheid van verpakkingen, het stimuleren van recycling door consumenten zoals voorlichting over gescheiden inzameling en een toename van het aandeel gerecyclede grondstoffen
- **Renew**
Gebruik van materialen waarvan de bron hernieuwbaar is zoals biobased kunststof

Het is nu de uitdaging om de milieudruk van verpakkingen (in samenhang met producten) te verlagen. Naast de inzet van de afgelopen jaren op reductie van materiaal en gewicht, wordt de komende jaren in toenemende mate aandacht besteed aan recyclebaarheid, gerecyclede materialen en alternatieve materialen (bijvoorbeeld biobased). Dit wordt onder andere mogelijk gemaakt door de innovaties die momenteel plaatsvinden op het gebied van verpakkingsmaterialen. Het kost echter tijd om te onderzoeken op welke wijze deze innovaties naar de markt gebracht kunnen worden. De producten dienen immers te voldoen aan strenge wettelijke veiligheidsvoorschriften van de verpakking en vereisten over etikettering. Nieuwe materiaalsoorten kunnen hier niet los van worden gezien.

De specifieke doelstellingen en onderzoekstrajecten voor 2015 tot 2018 worden nader toegelicht in hoofdstuk 6.

5.5. Uitgelicht: zelfregulering in de branche

Het Charter for Sustainable Cleaning is het vrijwillige duurzaamheidsinitiatief van de Europese was- en reinigingsmiddelenindustrie. Het programma ging in 2005 van start en richtte zich in eerste instantie op de verschillende onderdelen van het productieproces. Later is dit uitgebreid met specifieke product-vereisten. Deelnemers moeten bij toetreding tot het Charter hun processen voor minimaal 75% inrichten aan de hand van 11 'Charter Sustainability Procedures (CSP's)'. Deelnemende bedrijven worden regulier getoetst door een onafhankelijke externe auditor. Het verduurzamen van verpakkingsmateriaal is een expliciet onderdeel van het Charter.

Vanwege het integrale karakter van het Charter is deelname voor NVZ-bedrijven aan het Charter een aantrekkelijke keuze: men kiest voor één verduurzamingssystematiek, die geïntegreerd wordt in de bedrijfsvoering en jaarlijks in één keer gerapporteerd en geaudit wordt. Daarnaast hebben bedrijven, doordat men als deelnemer van het Charter een logo mag voeren, de aantrekkelijke mogelijkheid zich in het schap te onderscheiden van andere producten en bedrijven.

Voor (het verduurzamen van) verpakkingen gelden in het Charter de volgende eisen:

- Leveranciers van verpakkingsmateriaal garanderen via een kwaliteitssysteem dat geleverd verpakkingsmateriaal voldoet aan voorgeschreven specificaties;
- Bedrijven ontwerpen verpakkingen en kiezen verpakkingsmateriaal voor producten zodanig dat deze bijdragen aan de verbetering van de duurzaamheid van producten en verpakking in hun gehele levenscyclus. Dit geldt voor het gehele verpakkingssysteem, dus zowel voor de primaire, secundaire en tertiaire verpakking.

Ontwerp van product-verpakkingscombinaties en selectie van het materiaal zijn erop gericht om:

- Gewicht van de verpakking te minimaliseren;
- Volume van de verpakking te minimaliseren;
- Zo veel mogelijk gerecycled materiaal te gebruiken;
- Herwinbaarheid van materiaal mogelijk maken.

6. Doelstellingen duurzaam verpakken periode 2015-2018

De doelstellingen opgenomen in dit brancheplan dienen als eerste stap richting het realiseren van een circulaire economie en de in hoofdstuk 5 uiteengezette langetermijnambities. Er is gekozen voor doelstellingen voor verpakkingstypes te formuleren. Op deze wijze kunnen veel leden van de branche betrokken worden bij het brancheplan. Dit kan omdat algemene doelstellingen bedrijven optimaal de ruimte bieden voor het verduurzamen van eigen verpakkingen op basis van interne duurzaamheidsstrategieën. Bovendien waarborgt deze aanpak dat niet alleen heel specifieke product-verpakkingscombinaties worden verduurzaamd. De resultaten, uitkomsten, opgedane kennis en ervaringen uit de periode 2015-2018 zullen de basis vormen voor een volgend brancheplan met betrekking tot de periode 2018-2022. Er is voor deze tijdslijn gekozen omdat de praktische implementatie van een verpakkingsontwikkeling/-innovatie ongeveer twee jaar duurt en dit past ook nog bij het tijdsplan van het KIDV.

De doelstellingen zijn opgenomen op basis van informatie van de leden van de branche en een externe verpakkingsexpert. De NCV en NVZ leden zijn geconsulteerd via interviews en twee opeenvolgende enquêtes. Rekening moet worden gehouden met de mate van invloed die leden hebben op de verpakking. In hoofdstuk 2.5 wordt aangegeven dat de branche internationaal opereert en dus op internationaal niveau verpakkingsbeslissingen neemt. Dit heeft invloed op de mate waarin specifiek voor Nederland aanpassingen gedaan kunnen worden. Onder de leden kunnen twee groepen worden onderscheiden:

- Fabrikanten
- Importeurs/distributeurs

Fabrikanten zijn bedrijven die in Nederland voor de Nederlandse markt produceren. De productie kan bestaan uit een eigen merk of een merk voor derden (private label). De verwachting is dat met name eigenmerkfabrikanten een aantal doelstellingen kan realiseren. Private label-fabrikanten zijn hiervoor afhankelijk van de klant in wiens opdracht wordt geproduceerd.

Importeurs/distributeurs zijn bedrijven die eindproducten in Nederland importeren en in de Nederlandse markt distribueren. De invloed van deze bedrijven op de verpakking reikt dikwijls niet verder dan het Nederlandstalige gedeelte van het etiket. De verwachting is dat deze bedrijven daarom slechts beperkt aan de gestelde doelstellingen kunnen bijdragen.

In totaal zijn zes leden geïnterviewd waarvan drie zowel lid zijn van de NVZ als de NCV, twee van de NVZ, en één van de NCV. Deze leden vertegenwoordigen zowel leidende multinationale ondernemingen als middelgrote/kleine ondernemingen.

De meeste leden zijn geconsulteerd via de enquêtes. De eerste enquête is breed uitgezet om daarmee zoveel mogelijk input te verzamelen over het thema duurzaam verpakken (reacties ontvangen van 45 NCV-leden en 19 NVZ-leden, in totaal $\pm 40\%$ van het gezamenlijke ledenbestand), de tweede enquête is enkel uitgezet onder de leden die input hadden geleverd op de eerste enquête. Deze richtte zich specifiek op reeds gerealiseerde verduurzamingsaspecten en inschattingen van het verbeterpotentieel (reacties ontvangen van 14 leden, $\pm 20\%$ respons).

Ondanks de input en consultaties bleek onvoldoende informatie beschikbaar om op alle relevante aspecten zowel de huidige situatie vast te stellen, het verbeterpotentieel, als de mate waarin dit potentieel kan worden gerealiseerd in de periode tot 2018. Daarom zijn niet alle doelstellingen volledig gekwantificeerd. Om desalniettemin een versnelling te realiseren, zijn op verschillende aspecten waar dit het geval is doelstellingen opgenomen gericht op een toename of verbetering. Om voor de periode 2018-2022 tot meer specifieke kwantitatieve en meetbare doelstellingen te komen, zal gedurende deze periode door de branche worden geïnvesteerd in een monitoringsmethodiek (zie hoofdstuk 8).

Bij het opstellen van de doelstellingen diende daarnaast rekening te worden gehouden met de specifieke karakteristieken van zowel de cosmetica- als wasmiddelen- en reinigingsmiddelenbranche (nader omschreven in hoofdstuk 2). Dit betekent dat onder andere rekening dient te worden gehouden met de grote diversiteit aan bedrijven in de branches, en dat doelstellingen zowel voor MKB als voor multinationale grootbedrijven toepasbaar moeten zijn.

Andere overwegingen waarmee rekening is gehouden, zijn:

- Hygiëne
- Houdbaarheid
- Consumentenacceptatie
- Inspanningen in verhouding tot impact
- Commerciële haalbaarheid
- Technologische ontwikkelingen en beperkingen
- Gebruiksgemak
- Specifieke wet- en regelgeving
- Draagvlak onder leden

De opgenomen doelstellingen zijn onder te verdelen in: generieke doelstellingen, specifieke doelstellingen op verpakkingstypes, en onderzoeksthema's.

- **Generieke doelstellingen**

Hebben betrekking op het op de agenda plaatsen van het thema duurzaam verpakken en het lidmaatschap van leden van duurzaamheidscharters, certificeringsschema's en andersoortige initiatieven. Deze dienen om het thema duurzaam verpakken en andere duurzaamheidsthema's blijvend onder de aandacht te brengen binnen de branche.

- **Specifieke doelstellingen**

Hebben betrekking op specifieke verpakkingstypes die zijn geïdentificeerd in overleg met een externe verpakkingsexpert. Deze verpakkingstypes dekken primaire, secundaire, en tertiaire verpakkingen, verschillende producten en productcategorieën, en gezamenlijk vrijwel alle producten die vallen onder de branche. De geïdentificeerde verpakkingstypes zijn:

- Kunststof flessen (incl.: dop)
- Kunststof tubes (incl.: cap)
- Kunststof dispensers (excl.: container)
- Glazen flessen/potten
- Primaire kartonnen/papieren verpakkingen
- Secundaire/tertiaire kartonnen/papieren verpakkingen

- **Onderzoeksthema's**

Zijn thema's binnen het onderwerp duurzaam verpakken die naar boven kwamen in het contact met leden – waaraan gerelateerd vragen leven die mogelijk interessant zijn voor de branche als geheel.

De implementatie van de doelstellingen wordt verder toegelicht in hoofdstuk 7.

6.1. Generieke doelstellingen

I. **De branche plaatst het thema duurzaam verpakken hoog en blijvend op de agenda**

De consumptie van producten en dus de vraag naar grondstoffen stijgt wereldwijd. Ook het aantal inwoners neemt toe zodat de druk op de beschikbaarheid van (eindige) grondstoffen steeds groter wordt. Dat dwingt tot keuzes om zo efficiënt mogelijk met producten en grondstoffen om te gaan, inclusief verpakkingen. Daarom stimuleert en motiveert de branche haar leden om duurzaam verpakken hoog op de agenda te plaatsen en branchebreed op zoek te gaan naar duurzame verpakkinginnovaties.

Verduurzamingsthema:

Reduce, Reuse, Recycle, Renew

II. **Eind 2017 is minimaal 50% van de NVZ-leden lid van het A.I.S.E. 'Charter for Sustainable Cleaning' (of een gelijkwaardig charter, certificeringsschema of andersoortig initiatief)**

Meeste 'charters' of vergelijkbare initiatieven richten zich niet enkel op het verduurzamen van verpakkingen maar hebben vaak betrekking op het verduurzamen van het gehele product, het proces, en de keten vanuit een levenscyclusbenadering. Dit sluit aan bij bestaande inspanningen van de NVZ om maatschappelijk verantwoord ondernemen te stimuleren onder haar leden, waarvoor een sterk draagvlak bestaat.

Van 'charters', certificeringsschema's of andersoortige initiatieven geniet het A.I.S.E. 'Charter for Sustainable Cleaning' de voorkeur. Het Charter is enerzijds toepasbaar voor een verscheidenheid aan leden, maar schrijft anderzijds ook strikte bepalingen voor die verplicht worden geaudit door onafhankelijke externe partijen. Bovendien boeken de leden van het Charter gezamenlijk aantoonbaar milieuwinst. Over de periode 2006-2013 hebben de leden van het Charter gezamenlijk de volgende voortgang geboekt: 25% reductie in energieconsumptie per ton productie, 29% reductie van broeikasgasemissies per ton productie, en 14% reductie van afval per ton productie⁹.

Specifiek voor verpakkingen zijn in het Charter principes opgenomen ten aanzien van verpakkingontwerp, selectie van verpakkingmaterialen, en de toegepaste hoeveelheid verpakkingmateriaal, waaraan 'key performance indicators' zijn gekoppeld (waaronder toegepaste hoeveel verpakkingmateriaal in kilogram per ton geproduceerd product, en aantal ton geproduceerd product geleverd in navulcontainers).

⁹ http://www.sustainable-cleaning.com/en/publicarea_sustainabilityreport.orb, geraadpleegd op 20 mei 2015

Momenteel zijn 17 van 50 NVZ-leden lid van het A.I.S.E.-charter (zie hoofdstuk 9.4 voor een overzicht van de leden die aangesloten zijn bij de A.I.S.E.-charter). De NVZ streeft naar het verhogen van de participatiegraad in het Charter door NVZ-bedrijven. Aan het Charter nemen ruim 200 bedrijven uit de EU deel die gezamenlijk meer dan 95% van het Europese productievolume vertegenwoordigen.

Verduurzamingsthema:

Reduce, Reuse, Recycle, Renew

III. **De branche streeft er naar om verpakkingen circulair te maken en daarom het aandeel gerecycled materiaal in verpakkingen te verhogen.**

Het is lastig om het huidige aandeel gerecycled materiaal van alle verpakkingen, en daarmee een doel voor 2018, te bepalen. Daarom heeft de branche voor specifieke productgroepen doelstellingen opgezet (zie sectie 6.2). De doelen V, VII en VIII richten zich op een toename van het aandeel gerecycled materiaal. Naast deze specifieke doelstellingen zal de branche haar leden stimuleren om een dialoog aan te gaan met verpakkingsleveranciers over de mogelijkheden voor het gebruik van gerecycled materiaal.

IV. **De branche streeft er naar om verpakkingen circulair te maken en daarom de recyclebaarheid van verpakkingen te verbeteren.**

Het is lastig om het huidige percentage recyclebare verpakkingen, en daarmee een doel voor 2018, te bepalen. Daarom heeft de branche voor specifieke productgroepen doelstellingen opgezet (zie sectie 6.2). De doelen VI en X richten zich op een toename van recyclebare verpakkingen. De onderzoeksdoelstelling XII is gespitst op een verpakking die momenteel slecht recyclebaar is: de kunststof dispenser. Naast deze specifieke doelstellingen zal de branche haar leden stimuleren om een dialoog aan te gaan met verpakkingsleveranciers en afvalverwerkers (zowel sorteerders als recyclers) over het verbeteren van de recyclebaarheid.

6.2. Specifieke doelstellingen

Kunststof flessen

V. Eind 2017 past 50% van de leden gerecycled kunststof toe in kunststof verpakkingen

Uit de enquêtes kwam naar voren dat meer dan 20% van de leden gerecycled kunststof toepassen in kunststof flessen. Het aandeel toegepast gerecycled kunststof dat zij toepassen in kunststof flessen varieert echter sterk. Deze gegevens konden niet worden gecombineerd om te komen tot een kwantitatieve doelstelling gericht op het totale toegepaste aandeel van gerecycled kunststof in kunststof flessen, in verband met de beperkte respons.

Een doelstelling zoals geformuleerd op het aandeel leden dat gerecycled kunststof toepast in kunststof flessen zal naar verwachting echter tevens leiden tot een toename van het gebruik van gerecycled kunststof en de vraag naar 'virgin' materiaal beperken.

Op basis van interviews wordt ervan uitgegaan dat aan de randvoorwaarden voor deze doelstelling wordt voldaan. Bijvoorbeeld dat er voldoende aanbod is van goede kwaliteit rPET op de Nederlandse markt.

Verduurzamingsthema:

Reduce, Recycle

Kunststof verpakkingen

VI. Toename van toepassing van monomaterialen, voornamelijk voor kunststof flessen

Er is gekozen om een doelstelling ten aanzien van monomaterialen op te nemen, op basis van de aanname dat de hierdoor verhoogde recycleerbaarheid een milieuwinst vertegenwoordigt. Het streven is dan bijvoorbeeld dat zowel fles als dop als etikettering van eenzelfde kunststof wordt gemaakt waarbij verschillende kwaliteiten van de kunststof worden gebruikt.

Uit interviews bleek dat men geïnteresseerd is in de mogelijkheden om monomaterialen toe te passen binnen de branche. In de interviews werden verschillende voorbeelden aangehaald van verpakkingen die uit monomaterialen bestaan. Ook gaven sommigen van de geïnterviewden aan bezig te zijn met het ontwikkelen monomateriaal kunststof flessen.

Dit beeld werd bevestigd door de uitkomsten van de enquête: 9% van leden geeft in de enquête aan monomateriaal kunststof flessen op de markt te brengen, en 27% van de leden gaf aan bezig te zijn met het ontwikkelen van monomateriaal kunststof flessen.

Op dit moment is er onvoldoende informatie beschikbaar om een kwantitatieve doelstelling te formuleren. De verwachting is dat door zowel externe als interne ontwikkelingen deze informatie wel beschikbaar komt. De branche zal aan de hand van deze informatie een meer kwantitatieve doelstelling opnemen.

Daarnaast blijkt het gebruik van PET-G problemen te geven in de recycling. In welke mate dit materiaal wordt toegepast in de branche moet verder worden onderzocht.

Verduurzamingsthema:

Recycle

(Primaire) Papieren/kartonnen verpakkingen

VII. Eind 2017 is minimaal 80% van het papier/karton van primaire verpakkingen in de branche FSC of gelijkwaardig gecertificeerd of bestaat uit gerecyclede vezels

Door gecertificeerd bronmateriaal toe te passen, worden zowel de 'virgin' als de recyclingstroom duurzamer. Deze duurzaamheidswinst is relatief gemakkelijk en op een bijna kostenneutrale wijze te behalen, wanneer certificering niet zichtbaar wordt gecommuniceerd (afhankelijk van de certificeringsvoorwaarden).

Van de leden die input hebben geleverd op de enquêtes gaf 67% aan FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton toe te passen in primaire verpakkingen, en dat het aandeel door hen toegepast gecertificeerd papier/karton varieert tussen de 80% en 100%.

Verduurzamingsthema:

Renew

(Secundaire) Papieren/kartonnen verpakkingen

VIII. Gemiddeld is minimaal 90% van het papier/karton gebruikt voor de secundaire/tertiaire verpakkingen FSC of gelijkwaardig gecertificeerd_of bestaat uit gerecyclede vezels

(zie tevens doelstelling primaire papieren/kartonnen verpakkingen)

Uit de enquêtes blijkt dat momenteel gemiddeld 85% van het papier/karton gebruikt voor de secundaire/tertiaire verpakkingen FSC of gelijkwaardig is gecertificeerd, en dat sommige koplopers zich richten op 100%.

Verduurzamingsthema:

Renew

Kunststof flessen, kunststof dispensers, (primaire) papieren/kartonnen verpakkingen

IX. Toename mate van compactering

In de was- en reinigingsmiddelenbranche is afgelopen jaren compactering toegepast. In de enquêtes gaf 18% van de leden aan dat verdere compactering mogelijk is. Uit de interviews wordt kwam ook naar voren dat er beperkingen zijn aan verdere compactering. Onder andere door de technische mogelijkheden, wet- en regelgeving over veiligheid en transport en het beperkte vermogen van consumenten om te kunnen differentiëren tussen geconcentreerde en minder geconcentreerde producten. Overigens gelden de beperkingen met name voor koplopers: voor een deel van de markt is verdere concentratie goed mogelijk. Ook zou het gebruik van unit-dose verpakkingen hier een oplossing kunnen bieden.

Om consumenten beter inzicht te geven in de prijs per wasbeurt, zouden de wettelijke beperkingen die nu nog voor de vermelding hiervan in de handel gelden, moeten worden weggenomen. Dit bevordert de consumentenacceptatie van compactering.

Verduurzamingsthema:

Reduce

Secundaire en tertiaire verpakking

X. Stimuleren van uniformering rekfolies

Uniformering van krimp-/rekfolies in kleur, bedrukking en kwaliteit draagt bij aan een verbeterde recyclebaarheid, en kan verder worden verhoogd door geen PE-tape en/of stickers te gebruiken. Meer dan 50% van de leden geeft in de enquête aan één type rekfolie te hanteren.

Verduurzamingsthema:

Recycle

6.3. Onderzoeksthema's

Kunststof flessen, kunststof dispensers

XI. Biobased

40% van de leden geeft in de enquête aan mogelijkheden te zien om biobased kunststof toe te gaan passen in kunststof flessen. Dit wordt bevestigd in de interviews: alle geïnterviewde leden geven aan in de afgelopen jaren testen te hebben gedaan met biobased verpakkingen. De uitkomsten van deze tests waren echter vaak onbevredigend, voornamelijk omdat de chemische resistentie en/of fysische eigenschappen vaak onvoldoende blijken. De toepassingen die wel succesvol zijn, zijn relatief kostbaar in verband met het beperkte aanbod van biobased materialen. Hiernaast mogen de grondstoffen waaruit biobased materialen gemaakt worden niet concurreren met gewassen voor de voedselvoorziening.

Om meer succes te oogsten, wil de branche ervaringen binnen de branche gaan delen, de R&D-focus in kaart brengen, en identificeren of er gezamenlijke vraagstukken leven (voor beide, een van de, of over andere branches) die als basis kunnen dienen voor een gezamenlijke onderzoeksagenda.

Verduurzamingsthema:

Renew

Kunststof dispensers

XII. Kunststof dispensers

De helft van de leden geeft in de enquêtes aan kunststof dispensers op de markt te brengen voor eenmalig gebruik. Uit de enquêtes en interviews blijkt ook dat dispensers lastig te verduurzamen zijn. De branche wil in nadere dialoog treden met haar leden, leveranciers en afvalverwerkers (zowel sorteerders als recyclers) over de uitdagingen om dispensers te verduurzamen, en eventuele gezamenlijke uitdagingen/vraagstukken identificeren. Voorbeeld van een mogelijke verduurzaming is een toename van het gebruik van monomaterialen in kunststof dispensers.

Verduurzamingsthema:

Reduce, Reuse, Recycle, Renew

Kunststof flessen

XIII. Emballage

Momenteel zijn er verschillende leden binnen het deel van de was- en reinigingsmiddelenbranche dat zich richt op de professionele markt (B2B) die emballage-initiatieven opzetten waarbij voor verpakkingen van grotere hoeveelheden (vanaf 10 liter) een retourlogistiek opgezet en verpakkingen worden hergebruikt. Deze initiatieven vergroten het hergebruik van verpakkingen en bevorderen ketensamenwerking. Een bijkomend nadeel is echter dat het aantal transportbewegingen toeneemt.

Aanvullend onderzoek is nodig om te bepalen onder welke voorwaarden emballage en hergebruik resulteert in duurzaamheids-/milieuwinst.

Verduurzamingsthema:

Reuse, Recycle, Renew

(Primaire) papieren/kartonnen verpakking, (secundaire) papieren/kartonnen verpakking

XIV. Inkt

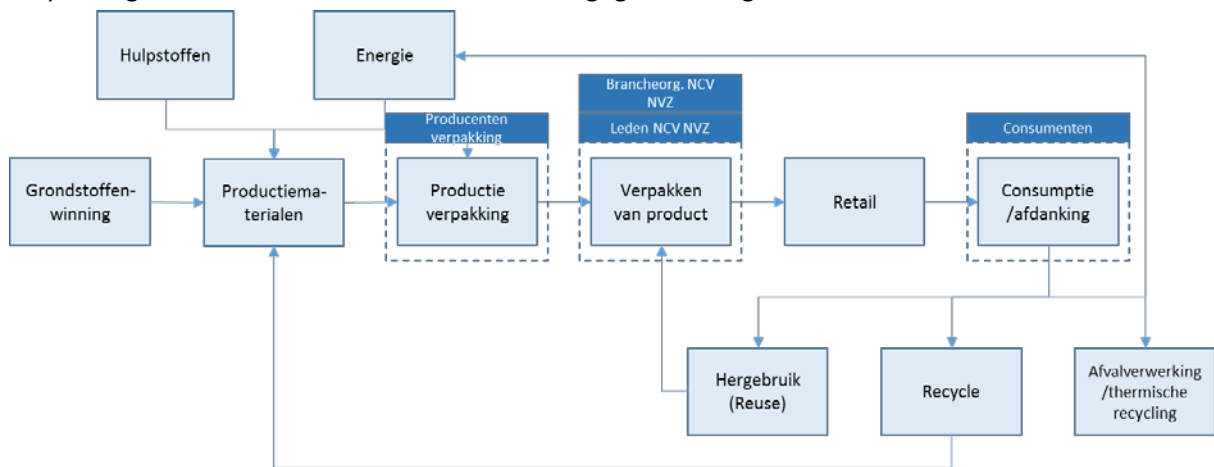
In verband met veiligheidseisen zijn naast primaire papieren/kartonnen verpakkingen ook secundaire papieren/kartonnen verpakkingen (omdozen) bedrukt met productinformatie, daarom is de toepassing van inkt onvermijdelijk. Binnen de branche is echter weinig bekend over de samenstelling van toegepaste inkt, eventuele toepassing van inkt met zware metalen, en de impact van verschillende typen inkt. Gezamenlijk onderzoek met leden, ketenpartners (leveranciers en afvalverwerkers), andere branches en het KIDV naar de mogelijkheden voor alternatieve, minder belastende typen inkt kan door de branche geagendeerd worden.

Verduurzamingsthema:

Reduce, Renew, Recycle

7. Implementatie

Om de doelstellingen opgenomen in hoofdstuk 6 'Doelstellingen duurzaam verpakken periode 2015-2018' te realiseren, zijn inspanningen vereist van verschillende actoren in de (circulaire) verpakkingketen. De keten is schematisch weergegeven in Figuur 15.

Figuur 15: Schematische weergave verpakkingketen.

De rol van de verschillende actoren in het realiseren van de opgenomen doelstellingen verschilt afhankelijk van de doelstelling. In het algemeen geldt echter de volgende omschrijving per actor:

- **NCV en NVZ**
Hebben richting hun leden een informerende, faciliterende, en stimulerende rol. De brancheorganisaties zijn voor het verbeteren van de duurzaamheidsprestaties van verpakkingen afhankelijk van de inspanningen van leden. Het is belangrijk om te vermelden dat de NCV en NVZ geen bevoegdheden hebben om bij leden af te dwingen dat er inspanningen geleverd worden.
- **Leden**
Zijn zelf verantwoordelijk voor het leveren van de inspanningen die bijdragen aan het realiseren van de gedefinieerde doelstellingen voor zover dit binnen hun mogelijkheden ligt (zie hoofdstuk 6 hiervoor).
- **Producenten van verpakkingen**
Leveranciers van verpakkingen zijn een cruciale partner om de gedefinieerde doelstellingen te kunnen realiseren. De keuzes binnen deze stap in de keten zijn bepalend voor de hoeveelheid toegepast verpakkingsmateriaal en, afdank gemak, recycleerbaarheid, en hergebruik mogelijkheden. Daarnaast hebben zij een rol in het reduceren van de milieupact in het begin van de keten (reduce, renew).
- **Consumenten**
Richting het eind van de lineaire keten is er een belangrijke rol weggelegd voor consumenten bij het afdanken van de verpakking. Door verpakkingen op een juiste manier af te danken (voor te scheiden) dragen zij bij aan het voorkomen van afval en het effectief en efficiënt gebruik van afval als grondstof.

De focus van dit brancheplan ligt op de rollen van de brancheorganisaties NCV en NVZ en hun leden. Deze zijn in het onderstaande overzicht nader uitgewerkt. Voor de generieke en specifieke doelstellingen is dit nader uitgewerkt per doelstelling, voor de onderzoeksthema's is een algemene rolverdeling opgenomen. In dit overzicht is tevens een planning opgenomen van de verschillende stappen die moeten leiden tot het realiseren van de doelstelling.

7.1. Implementatie generieke doelstellingen

I. De branche plaatst het thema duurzaam verpakken hoog en blijvend op de agenda

Rol branche:

De branche zal het thema duurzaamheid blijvend op de agenda plaatsen. Dit door haar leden voor te lichten over de motivaties om verpakkingen te verduurzamen en over de mogelijkheden daartoe, en het opzetten van een platform rondom het thema waarbinnen kennis kan worden verzameld en gedeeld.

Tijdslijn:

- 2015: de branche zal met een selectie van koplopers een kennisplatform opzetten rondom het thema duurzaam verpakken. In dit jaar zal de branche haar leden voorlichten over de mogelijkheden om verpakkingen te verduurzamen via bijeenkomsten en publicaties.
- 2016: de branche verzamelt duurzame verpakkingsinnovaties en deelt deze met haar leden via het platform ter inspiratie voor verdere verduurzaming.
- 2017: de branche zal binnen het platform een traject opstarten om het brancheplan duurzaam verpakken voor de periode 2018 tot 2022 vast te stellen.

II. Eind 2017 is minimaal 50% van de NVZ-leden lid van het A.I.S.E. 'Charter for Sustainable Cleaning'¹⁰ (of een gelijkwaardig charter, certificeringsschema of andersoortig initiatief)

Rol branche:

De NVZ zal haar leden informeren over de toegevoegde waarde voor leden om lid te worden van het charter en de implicaties van lidmaatschap. In het Charter zijn voorschriften opgenomen ten aanzien van de reductie van verpakkingsmateriaal, de optimalisatie voor het milieu van het gehele verpakkingssysteem (primair, secundair en tertiair) en voor de herwinbaarheid van verpakkingsmateriaal. Het Charter is te integreren met een ISO 14001 milieuzorgsysteem.

Deze doelstelling is niet van toepassing voor de NCV-leden. In plaats daarvan zal de NCV binnen de cosmeticabranche in brede zin MVO stimuleren. In formaliseringsinitiatieven wordt aangestuurd op de ontwikkeling van breed toepasbare richtlijnen die meet- en aantoonbaar leiden tot duurzaamheids-/milieuwinst.

¹⁰ Het AISE Charter for Sustainable Cleaning is een vrijwillig initiatief van de Europese was- en reinigingsmiddelenindustrie. Bedrijven werken met 11 Key Performance Indicators. Eén hiervan gaat specifiek over het gebruik van verpakkingen. De bedrijven worden door een onafhankelijke externe editor getoetst.

Rol leden:

Leden van de NVZ dienen zich in te schrijven bij het charter en vooral in het eerste jaar inspanningen verrichten om: een monitoringsmethodiek op te zetten voor de verschillende aspecten van het charter, hun prestaties te meten en rapporteren, en de intensieve eerste audit voor te bereiden. Vervolgens dienen zij jaarlijks vooruitgang te boeken, hun prestaties te meten en rapporteren, en de assessments voor te bereiden.

Tijdslijn:

- 2015: de NVZ organiseert een informatiebijeenkomst voor haar leden over de voordelen van lidmaatschap van het Charter en de inspanningen die het lidmaatschap vergt. Daarnaast zal de NVZ het Charter blijvend adresseren in communicatie richting leden met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- 2016: de NVZ zal leden die nog geen lid zijn van het Charter adresseren, informeren over de toegevoegde waarde, en oproepen zich in te schrijven.
- 2017: de NVZ treedt in dialoog met leden die recent lid zijn geworden van het Charter over hun ervaringen en met leden die geen lid zijn over de drempels om zich in te schrijven. Eind 2017 zal de NVZ onder haar leden en via het Charter inventariseren welk van haar leden lid van het Charter zijn.

III. De branche streeft er naar om verpakkingen circulair te maken en daarom het aandeel gerecycled materiaal in verpakkingen te verhogen.

Zie tevens stappen bij doelstelling V, VII, VII.

Rol branche:

De NVZ en NCV informeren hun leden over de milieuwinst ten gevolge van het toepassen van gerecycled materiaal, de technische mogelijkheden om gerecycled toe te passen, en de mogelijkheden binnen de wet- en regelgeving. De branche organiseert bijeenkomsten met leveranciers van materialen over de mogelijkheden om het aandeel gerecycled materiaal te verhogen. De branche verzamelt de gegevens van individuele bedrijven over het aandeel gerecycled materiaal om een gemiddelde voor de branche uit te rekenen.

Rol leden:

In kaart brengen huidig aandeel gerecycled materiaal in verpakkingen en de mogelijkheden inventariseren en implementeren om meer gerecycled materiaal toe te passen in de door hen geproduceerde verpakkingen.

Tijdslijn:

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten en een over de voordelen van het toepassen van gerecycled materiaal, de mogelijkheden daartoe en de importantie van het in kaart brengen van het aandeel gerecycled materiaal in de verpakkingen.

- 2016: de NCV en NVZ organiseren een bijeenkomst met leden, producenten van verpakkingen, leveranciers van verpakkingsmaterialen, en afvalverwerkers om de voortgang te bespreken en hoe deze ontwikkeling verder kan worden versneld.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden over het in kaart gebrachte aandeel gerecycled materiaal. Op basis hiervan worden kwantitatieve doelstellingen (percentage gerecycled materiaal toegepast ten opzichte van het totaal) geformuleerd voor het brancheplan van 2018.

IV. De branche streeft er naar om verpakkingen circulair te maken en daarom en de recyclebaarheid van verpakkingen te verbeteren.

Rol branche:

De NVZ en NCV informeren hun leden over de milieuwinst ten gevolge van het verbeteren van de recyclebaarheid van producten. De branche organiseert bijeenkomsten met leveranciers van materialen en afvalverwerkers (sorteerders en recyclers) over de (toekomstige) (on)mogelijkheden van recyclers en het recyclebaar maken van het materiaal. De branche verzamelt de gegevens van individuele bedrijven over het aandeel recyclebare verpakkingen en initiatieven op het gebied van verbeteren van recyclebaarheid

Rol leden:

In kaart brengen huidig aandeel verpakkingen dat recyclebaar is en de mogelijkheden inventariseren en implementeren om meer door hen geproduceerde verpakkingen recyclebaar te maken.

Tijdslijn: Zie tevens stappen bij doelstelling VI, X, XII.

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten over het recyclebaar maken van verpakkingen en de importantie van het in kaart brengen van het aandeel verpakkingen dat recyclebaar is.
- 2016: de NCV en NVZ organiseren een bijeenkomst met leden, producenten van verpakkingen, leveranciers van verpakkingsmaterialen, en afvalverwerkers om de voortgang te bespreken en hoe deze ontwikkeling verder kan worden versneld.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden over het in kaart gebrachte aandeel recyclebare verpakkingen en delen de initiatieven die door de verschillende leden zijn genomen. Op basis hiervan worden kwantitatieve doelstellingen (percentage van verpakkingen dat recyclebaar is) geformuleerd voor het brancheplan van 2018.

7.2. Implementatie specifieke doelstellingen

Kunststof flessen

V. 50% van de leden past gerecycled kunststof toe in kunststof flessen

Rol branche:

De NVZ en NCV informeren hun leden over de milieuwinst ten gevolge van het toepassen van gerecycled kunststof, de technische mogelijkheden om gerecycled kunststof toe te passen, en de mogelijkheden binnen de wet- en regelgeving.

Rol leden:

Leden die zelf kunststof flessen ontwerpen en produceren rapporteren de huidige hoeveelheid gerecycled kunststof die zij gebruiken en inventariseren de mogelijkheden om (meer) gerecycled kunststof toe te passen in de door hen geproduceerde verpakkingen. Binnen de mogelijkheden dienen (meer) leden gerecycled kunststof toe te gaan passen.

Leden die kunststof flessen inkopen gaan in gesprek met hun leveranciers over de hoeveelheid toegepast gerecycled kunststof en de mogelijkheden om dit aandeel te vergroten. Binnen de mogelijkheden kopen zij kunststof flessen die meer gerecycled kunststof bevatten.

Tijdslijn:

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten en een publicatie over de voordelen van het toepassen van gerecycled kunststof, en de mogelijkheden daartoe.
- 2016: de NCV en NVZ organiseren een bijeenkomst met leden, producenten van kunststof verpakkingen, leveranciers van gerecycled kunststof, en afvalverwerkers om de voortgang te bespreken en hoe deze ontwikkeling verder kan worden versneld.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden over de beperkingen om gerecycled kunststof toe te passen. Eind 2017 zullen de NCV en NVZ een self-assessment uitzetten mede op basis waarvan zal worden geïnventariseerd of deze doelstelling is behaald.

Kunststof flessen

VI. Toename van toepassing van monomaterialen, voornamelijk voor kunststof flessen

Rol branche:

De NCV en NVZ informeren hun leden over de voordelen van het toepassen van monomaterialen en de technische mogelijkheden daartoe.

Rol leden:

Leden die zelf verpakkingen ontwerpen en produceren rapporteren het huidige aandeel verpakkingen dat uit monomateriaal bestaat en verkennen de mogelijkheden om over te stappen op verpakkingen uit monomaterialen.

Leden die verpakkingen inkopen, treden in gesprek met leveranciers over mogelijkheden om over te stappen.

Tijdslijn:

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten en een publicatie over voordelen van en mogelijkheden om verpakkingen te hanteren die bestaan uit monomaterialen.
- 2016: de NCV en NVZ organiseren een bijeenkomst met leden, producenten van verpakkingen en verpakkingsmaterialen, en afvalverwerkers om te bespreken en hoe deze ontwikkeling verder kan worden versneld.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden over de mate waarin monomaterialen worden toegepast, de beperkingen om monomaterialen toe te passen, en hoe het gebruik van monomaterialen zou kunnen worden gestimuleerd.

(Primaire) Papieren/kartonnen verpakkingen

VII. Eind 2017 is minimaal 80% van het papier/karton van primaire verpakkingen in de branche FSC of gelijkwaardig gecertificeerd of bestaat uit gerecyclede vezels

Rol branche:

De NVZ en NCV informeren hun leden over de duurzaamheids-/milieuvoordelen van het toepassen van FSC gecertificeerd papier/karton en hoe leden dit kunnen oppakken.

Rol leden:

Leden die zelf verpakkingen ontwerpen en produceren rapporteren de huidige hoeveelheid FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton die ze gebruiken en verkennen de mogelijkheden om het aandeel toegepast FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton te vergroten, en hier binnen de mogelijkheden navolging aan te geven.

Leden die verpakkingen inkopen treden over deze mogelijkheden in gesprek met hun leveranciers, en wanneer mogelijk het aandeel FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton te vergroten.

Tijdslijn:

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten en een publicatie over voordelen van- en mogelijkheden om FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton toe te passen.
- 2016: de NCV en NVZ treden in gesprek met papier-/kartonproducenten over de mogelijkheden om het aandeel toegepast FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton te vergroten in de papier-/kartonstroom.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden en leveranciers over de beperkingen om FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton toe te passen. Eind 2017 zetten de NCV en NVZ een self-assessment uit om te inventariseren in welke mate gecertificeerd papier/karton wordt toegepast.

(Secundaire) Papieren/kartonnen verpakkingen

VIII. Gemiddeld is minimaal 90% van het papier/karton gebruikt voor de secundaire/tertiaire verpakkingen FSC of gelijkwaardig gecertificeerd of bestaat uit gerecyclede vezels

Rol branche:

De NCV en NVZ informeren hun leden over de duurzaamheids-/milieuvordelen van het toepassen van FSC gecertificeerd papier/karton en hoe leden dit kunnen oppakken.

Rol leden:

Leden rapporteren de huidige hoeveelheid FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton die ze gebruiken en treden met de leveranciers van hun secundaire/tertiaire verpakkingen in gesprek over de mogelijkheden om het aandeel FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton of gerecycled papier/karton te vergroten, en binnen de mogelijkheden hier navolging aan te geven.

Tijdslijn:

- 2015: eind 2015 informeren de NCV en NVZ hun leden middels bijeenkomsten en een publicatie over voordelen van en mogelijkheden om omdozen in te kopen die gerecycled on/of FSC of gelijkwaardig gecertificeerd zijn.
- 2016: de NCV en NVZ treden samen in gesprek met papier-/kartonproducenten over de mogelijkheden om het aandeel toegepast FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton te vergroten in de papier-/kartonstroom.
- 2017: de NCV en NVZ treden in dialoog met hun leden en leveranciers over de beperkingen om FSC of gelijkwaardig gecertificeerd en gerecycled papier/karton toe te passen in secundaire/tertiaire papieren/kartonnen verpakkingen. Eind 2017 zetten NCV en NVZ een self-assessment uit mede op basis waarvan zal worden bepaald of deze doelstelling is behaald.

Kunststof flessen, kunststof dispensers, (primaire) papieren/kartonnen verpakking

IX. Toename van toepassing compactering en mate van compactering

Rol branche:

De NCV en NVZ informeren hun leden over de voordelen van, mogelijkheden om, en innovaties op het vlak van compactering.

Rol leden:

Leden verkennen als onderdeel van hun R&D-trajecten en marketing de mogelijkheden voor (verdere) compactering.

Tijdslijn:

- 2015: de NCV en NVZ brengen in hun respectievelijke branche de mogelijkheden voor (verdere) compactering in kaart, en verzamelen innovaties.
- 2016: middels een publicatie informeren de NCV en NVZ hun respectievelijke leden over de voordelen van-, mogelijkheden om-, en innovaties op het vlak van compactering. De NVZ zal de bevindingen gebruiken om in gesprek te treden met beleidsmakers over het vermelden van de prijs per wasbeurt.
- 2017: de NCV en NVZ treden met hun leden in dialoog over de mogelijkheden om (verdere) compactering mogelijk te maken en te stimuleren.

Secundaire en tertiaire verpakking

X. Stimuleren van uniformering van toegepaste rekfolies

Rol branche:

De NCV en NVZ informeren hun leden over de voordelen van uniformering van rekfolies en het niet gebruiken van PE-tape en/of stickers

Rol leden:

Leden verkennen de mogelijkheden voor uniformering van rekfolies, en reduceren binnen de mogelijkheden de verscheidenheid van toegepaste rekfolies in termen van materiaal, kleur en kwaliteit, en het gebruik van PE-tape en/of stickers

Tijdslijn:

- 2015: de NCV en NVZ informeren via bijeenkomsten en een publicatie leden over de voordelen van uniformering van toegepaste rekfolies.
- 2016: de NCV en NVZ verkennen binnen de branche, in overleg met leveranciers, en in overleg met andere branches de mogelijkheden om te komen tot standaardisering van toegepaste rekfolie(s).
- 2017: NCV en NVZ treden met hun leden in dialoog over de mogelijkheden om verdere uniformering te realiseren. Eind 2017 zullen de NCV en NVZ een 'self-assessment' uitzetten om te inventariseren hoeveel verschillende types rekfolie individuele leden en de leden gezamenlijk hanteren.

7.3. Implementatie onderzoeksthema's

Voor de onderzoeksthema's geldt dat de NCV en NVZ een leidende rol hebben die op ieder thema in grote mate vergelijkbaar is. Op deze thema's committeren de NCV en NVZ zich ertoe om:

- Onder hun leden te inventariseren welke vraagstukken leven;
- Gezamenlijke vraagstukken af te stemmen met andere branches, en inventariseren of deze vraagstukken ook daar leven;
- Met relevante actoren in de verpakingsketen en kennisinstellingen in gesprek te treden over deze gezamenlijke vraagstukken en mogelijke oplossingen;
- Op gezamenlijke vraagstukken waar oplossingen nader onderzoek en ontwikkeling vergen, onderzoeksdoelstellingen te formuleren die als basis kunnen dienen voor een gezamenlijke onderzoeksagenda.

Tijdslijn:

- 2015: NCV en NVZ inventariseren eind 2015 welke vraagstukken leven onder hun leden.
- 2016: Begin 2016 stemmen NCV en NVZ voor ieder van deze vraagstukken af met andere branches of deze vraagstukken daar ook leven. Half 2016 zal de branche over deze vraagstukken en de mogelijke oplossingen in gesprek treden met relevante actoren in de verpakingsketen en kennisinstellingen.
- 2017: Daar waar aanvullend onderzoek en ontwikkeling vereist is, wordt eind 2017 vertaald naar onderzoeksdoelstellingen.

De verwachting is dat soortgelijke vraagstukken binnen verschillende sectoren leven. Hiervoor wordt een gezamenlijke (financiële) inspanning verwacht van zowel overheid als industrie om deze vraagstukken aan te pakken.

8. Monitoring

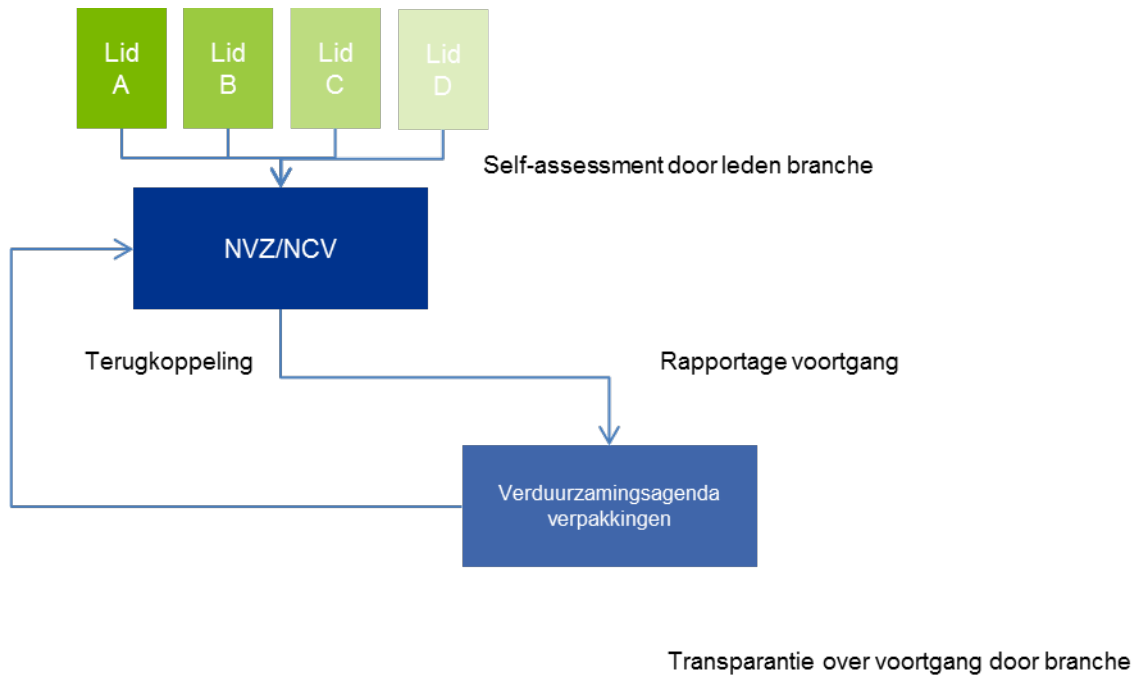
Om het behalen van de doelstellingen vast te stellen, wordt een monitoringsmethodiek opgezet. De monitoringsinstrumenten moeten tevens meer inzicht verschaffen in de huidige situatie en het verbeterpotentieel binnen het verpakkingsdossier in de branche.

Monitoring vindt plaats op basis van een tweejaarlijks 'self-assessment' in de vorm van digitale uitvraag. Het eerstvolgende self-assessment wordt eind 2017 uitgezet onder de leden van de branche. De representativiteit van dit self-assessment wordt bepaald door het aantal deelnemers en het soort bedrijf. Dit tijdspad sluit aan bij de scope van de doelstellingen en de definitie van het brancheplan voor de periode 2018-2022. Daarnaast sluit dit aan bij de duur van verpakkingsontwikkelingstrajecten binnen de branche.

De opzet van het self-assessment wordt gebaseerd op de enquêtes die zijn voorgelegd aan de leden en de in dit plan opgenomen doelstellingen. In het 'self-assessment' wordt leden gevraagd naar de resultaten op basis van eenduidig meetbare indicatoren op relevante aspecten ten aanzien van de duurzaamheidsprestaties van de meest gebruikte verpakkingstypes (bijvoorbeeld: percentage gerecycled materiaal per verpakking/materiaalsoort, percentage (volume) verpakkingen bestaande uit mono materiaal, percentage (volume) gecertificeerd materiaal). De meest gebruikte verpakkingsmaterialen en volumes zullen voor de periode 2018-2022 worden vastgesteld in samenspraak met het Afvalfonds Verpakkingen dat gegevens verzamelt en bijhoudt van op de markt gebrachte verpakkingen via de aangiftes van bedrijven die bijdrageplichtig zijn. De duurzaamheidsaspecten van deze verpakkingen en de eenduidig meetbare indicatoren daarvan zullen worden bepaald in samenspraak met het KIDV.

De resultaten van het self-assessment gaan de basis vormen voor het verder verduurzamen van verpakkingen in de periode 2018-2022 (zie Figuur 16). Het is daarom van belang dat het self-assessment een representatieve afspiegeling is van de branche in termen van producttype (cosmetica en zeep verhouding), grootte (multinationale ondernemingen en MKB verhouding) en maturiteit (koplopers/ middenmoot/achterblijvers verhouding).

Bedrijven die deelnemen aan het Charter voor Duurzaam Schoonmaken rapporteren jaarlijks over hun prestaties ten aanzien van de verschillende indicatoren die hierin zijn opgenomen. Deze data zal gebruikt kunnen worden om de voortgang van bedrijven op het specifieke verpakkingsonderdeel van het Charter te rapporteren.

Figuur 16: Schematische weergave monitoring.

9. Bijlagen

9.1. Ledenlijsten

- [Ledenlijst NCV](#)
- [Ledenlijst NVZ](#)

9.2. Wetgeving relevant voor verpakkingen NCV-producten

- [EU verpakkingsrichtlijn \(62/1994\)](#)
 - [Besluit beheer verpakkingen 2014 \(NL implementatie\)](#)
- [EU Cosmeticaverordening \(1223/2009\)](#)
- [EU Aerosolrichtlijn \(324/1975\)](#)
 - [Warenwetbesluit drukverpakkingen \(NL implementatie\)](#)
- [EU REACH-verordening \(1907/2006\)](#)
- [ADR \(regeling vervoer gevaarlijke stoffen\), internationaal](#)

9.3. Wetgeving relevant voor verpakkingen NVZ-producten

- [EU verpakkingsrichtlijn \(62/1994\)](#)
 - [Besluit beheer verpakkingen 2014 \(NL implementatie\)](#)
- [EU Aerosolrichtlijn \(324/1975\)](#)
 - [Warenwetbesluit drukverpakkingen \(NL implementatie\)](#)
- [EU REACH-verordening \(1907/2006\)](#)
- [ADR \(regeling vervoer gevaarlijke stoffen\), internationaal](#)
- [EU CLP-verordening \(1272/2008\)](#)

9.4. AISE Charter for Sustainable Cleaning

- [Deelnemers](#)
- [KPI's AISE Charter](#)